

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích

Místní národní výbor Hoříkovice

1945–1960

Inventář

EL NAD č.: 587

AP č.: 491

Jana Mašková

Blovice 2017

Obsah

Úvod

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	6
III. Archivní charakteristika archivního fondu	7
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	8
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	8
Seznam použitých pramenů a literatury	9
Příloha	10
Seznam použitých zkratk	10
Inventární seznam	11
1. Orgány národního výboru	12
Zápisy ze schůzí MSK, MNV	12
Zápisy ze schůzí pléna a veřejných schůzí	12
Zápisy ze schůzí rady	12
2. Úřad národního výboru	12
1. Úřední knihy	12
Účetní knihy	12
2. Spisový materiál	12
a) Registraturní pomůcky	12
b) Spisy	13

I. Vývoj původce archiválií

Původci archiválií zařazených do archivního fondu jsou Místní správní komise Hoříkovice (3. září 1945 do 30. listopadu 1946) a Místní národní výbor Hoříkovice (od 22. prosince 1946 do 11. června 1960).

Obec Hoříkovice se nachází přibližně 3,5 km severně od Chotěšova.

V letech 1945–1949 patřila obec Hoříkovice do správního okresu Stříbro. Podle vládního nařízení č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů, se obec Hoříkovice s účinností od 1. února 1949 stala součástí okresu Stod. Od 12. června 1960 došlo k integraci obce Hoříkovice s obcí Kotovice. Po sloučení obou obcí Místní národní výbor v Hoříkovicích zanikl a obec spravoval Místní národní výbor v Kotovicích.

Před druhou světovou válkou, v roce 1920, čítala obec Hoříkovice 224 obyvatel, z toho bylo 218 obyvatel německé národnosti. K 1. dubnu 1946 byl celkový počet obyvatel obce Hoříkovice 330, z toho bylo pouze 63 Čechů a 267 Němců.

Po skončení druhé světové války v květnu 1945 začaly na osvobozeném území Československé republiky podle ústavního dekretu prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění, vznikat národní výbory, které se staly základem organizace veřejné správy. Postavení místních národních výborů v obci, způsob voleb do nich a výkon pravomoci stanovila vláda prostřednictvím vládního nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů. Podle vládního nařízení č. 44/1945 Sb., kterým se mění vládní nařízení ze dne 5. května 1945 č. 4 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, a vyhlášky ministerstva vnitra č. 45/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení o volbě a pravomoci národních výborů, se měl v každé obci ustavit místní národní výbor. Místní národní výbor převzal dnem svého ustavení pravomoci, které mělo dosud obecní zastupitelstvo, obecní rada a starosta obce.

Pro dočasnou správu obcí, v nichž bylo převážně státně nespolehlivé obyvatelstvo, nemohl být ustaven národní výbor, a proto byly podle § 6 vládního nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě národních výborů na podkladě výsledků voleb do Ústavodárného Národního shromáždění, jmenovány okresními národními výbory, resp. okresními správními komisemi, místní správní komise, jejichž pravomoci byly stejné jako pravomoci místních národních výborů.

První schůze Místní správní komise v Hoříkovicích proběhla 3. září 1945. Předsedou komise byl jmenován Václav Kraus, funkci místopředsedy zaujal Jaroslav Homolka, funkci jednatele Josef Zádamský, pokladníkem byl Václav Hradský, politickým referentem Jan

Kuneš a členy byli Josef Zádamský, Václav Hradský, Jan Kuneš a Jaroslav Čada. Na jednání místní správní komise z tohoto dne byla zároveň zvolena zemědělská komise a ustaven Jednotný svaz českých zemědělců. 12. září 1945 došlo k výměně na postu předsedy MSK Hoříkovice, tím byl jmenován Jiří Kotál. Z těchto členů komise byli 3 členové KSČ, 2 členové ČSL a 1 člen ČSSD. Místní správní komise měly být nahrazeny místními národními výbory podle výsledků voleb do Ústavodárného Národního shromáždění podle § 1 a § 11, odst. 2 vládního nařízení č. 120/1946 Sb., o obnovení národních výborů na podkladě výsledků voleb do Ústavodárného Národního shromáždění. Na základě výše zmíněného nařízení byla MSK přeměněna na MNV 22. prosince 1946. Předsedou nově ustaveného výboru byl jmenován Karel Černovský (za KSČ), místopředsedou byl jmenován Emanuel Sýkora (za ČSL), zásobovacím referentem Václav Jung (za KSČ), členy finanční komise se stali Jakub Mestl (za KSČ) a Jan Rauch (za ČSSD), členem stavební komise Josef Janovec (za KSČ), členy školské a kulturní komise Josef Čermák (za ČSL) a Václav Noska (za ČSSD) a členem zásobovací komise Karel Tichý (za KSČ).

Směrnice č. 6/1945 Ú. 1. ministerstva vnitra pro národní výbory místní a okresní, schválená Vládou republiky československé z roku 1945 a na ni navazující Vyhláška ministerstva vnitra č. 975/1947 Ú. 1., kterou se vydává prozatímní jednací řád pro místní národní výbory (místní správní komise) a jejich složky, určily vnitřní složení výborů, jejich pravomoci, způsoby vedení hospodaření a vedení a podepisování některých druhů písemností. Tyto dokumenty rozlišovaly národní výbory na volený sbor složený z členů národního výboru, jeho složky (rada, předseda, referenti a komise) a úřad národního výboru. Národní výbory byly definovány jako orgány zastupitelské a orgány veřejné správy, které v obvodu své působnosti spravují všechny veřejné záležitosti, pokud nejsou spravovány jiným veřejným orgánem. Ve věcech státní správy byly národní výbory podřízeny vládě a zároveň byla uplatněna podřízenost národního výboru nižšího stupně národnímu výboru vyššího stupně. Stanovení vnitřní organizace a způsobu, jakým mají národní výbory vykonávat svou působnost, byly v pravomoci ministra vnitra.

Hlavním orgánem národního výboru bylo plénum, které rozhodovalo o důležitých záležitostech obce. Volilo další orgány národního výboru, především radu, která vykonávala zejména rozhodnutí pléna. Poradním orgánem rady byly komise, které volilo plénum národního výboru, a které neměly rozhodovací pravomoc.

Do vydání ústavního zákona č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky, měly dosavadní právní normy týkající se národních výborů ve většině případů prozatímní charakter. Ústava definovala národní výbory jako „nositele a vykonavatele státní moci v obcích,

okresech a krajích“ a jejich existenci právně zakotvila jako nedílnou součást státního zřízení Československé republiky.

Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení, byl od 1. ledna 1949 zřízen kraj Plzeňský, jehož součástí se stala i obec Hoříkovice. Zároveň byla vládním nařízením č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů, provedena reorganizace okresů. Obec Hoříkovice tímto přešla ze správy okresu Stříbro do správy okresu Stod.

V roce 1949 byl vydán mj. zákon č. 268/1949 Sb., o matrikách. Na jeho základě byla v Plzeňském kraji určena sídla matričních obvodů a stanoven jejich územní rozsah. Zároveň bylo sjednoceno vedení matrik a svěřeno výlučně místním národním výborům v sídle nově zřízených matričních obvodů. Původní sídlo farního obvodu pro obec Hoříkovice se nacházelo v Chotěšově, stejně jako sídlo matričního obvodu, kam byla obec Hoříkovice od 1. ledna 1950 zařazena.

V únoru 1950 proběhla podle § 27 odst. 1 vládního nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů, reorganizace MNV Hoříkovice. Na základě uvedeného vládního nařízení byly nově národní výbory rozděleny do čtyř kategorií podle počtu obyvatel a od toho se odvíjely jejich kompetence. MNV Hoříkovice byl s počtem 165 obyvatel zařazen do I. kategorie.

Na základě výše zmíněného vládního nařízení proběhla u MNV Hoříkovice reorganizace dne 14. června 1950. Předsedou MNV byl jmenován stávající předseda Josef Kuneš, místopředsedou Jaroslav Čada a členem rady Václav Jung. Před reorganizací MNV měl 9 členů a 2 náhradníky, po reorganizaci se počet členů MNV zvýšil na 15.

Vládním nařízením č. 119/1951 Sb., o tajemnicích místních národních výborů, byla upravena působnost tajemníků MNV jako jejich plně uvolněných funkcionářů. Tajemník byl výkonným orgánem MNV a za svou činnost odpovídal jeho předsedovi a radě; řídil se jejich pokyny, zúčastňoval se všech schůzí pléna a rady MNV, působil jako politický a odborný poradce a pomocník MNV a to zejména v oblasti zemědělské výroby; za svou činnost odpovídal i předsedovi a tajemníkovi nadřízeného okresního národního výboru. Funkci tajemníka v MNV Hoříkovice vykonával v roce 1952 Jaroslav Hraběta.

Do existence národních výborů významně zasáhlo v roce 1954 přijetí ústavního zákona č. 12/1954 Sb., o národních výborech, zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech, zákona č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, na jehož základě proběhly 16. května 1954 první volby do národních výborů. Dosud byli členové národních výborů jmenováni okresním národním výborem na návrh Národní fronty. Volební období bylo tříleté, do té doby fungující referentský systém, kdy určení členové rady měli přidělené jednotlivé úřední

agendy, které zajišťovali ve spolupráci s příslušnou komisí národního výboru, a kteří za svou činnost byli odpovědní plenárnímu zasedání a radě, byl zrušen.

Další volby se konaly na základě zákona č. 11/1957 Sb., kterým se změní a doplňuje zákon o volbách do národních výborů, uvedený v předešlém textu. Na ustavující schůzi nově zvoleného MNV Hoříkovice dne 25. května 1957 byl jeho předsedou zvolen Josef Kuneš. Byly také zvoleny stálé komise, a to komise zemědělská (předseda Jan Kuneš), komise finanční a rozpočtová (předseda Emil Kukta) a komise kulturně osvětová (předseda Jaroslav Kosák).

Okresní národní výbor Stod na základě jednání rady ze dne 6. května 1960 usnesením č. 60 schválil sloučení obcí Hoříkovice a Kotovice s platností od 12. června 1960. Název orgánu vykonávajícího správu v jemu určeném obvodu působnosti, byl stanoven na MNV Kotovice se sídlem tamtéž. MNV Hoříkovice tímto dnem zanikl.

Ani po vydání zákona České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecním zřízení), kdy vznikaly nově obecní úřady, Obecní úřad v Hoříkovicích obnoven nebyl.

Sídlo MNV Hoříkovice se z torza dochovaných archiválií nepodařilo zjistit.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Archiválie archivního fondu MNV Hoříkovice byly do archivu předány pouze v jednom přírůstku, a to dne 7. listopadu 1974, kdy převzal Okresní archiv v Blovicích na základě skartačního řízení provedeného u nástupce MNV Kotovice 2 fascikly spisů a 16 knih z let 1945–1960 (č. j. OA 69/74). Do knihy přírůstků byly archiválie zapsány dne 7. listopadu 1974 pod číslem přírůstku 445.

MNV se ve spisové službě, i když nedůsledně (nepřiděloval ukládací ani skartační znaky u příslušných spisů v podacím protokolu ani přímo na spisy), částečně řídil podle centrálně vydaného spisového řádu, o čemž svědčí vedení podacích protokolů (inv. č. 15-18) v letech 1947–1960 a přidělování čísel jednacích. Otisky prezentačního razítka, na kterých je vyplněno datum přijetí dopisu a číslo jednací, pod kterým byl dopis ve spisovně MNV uložen, jméno zpracovatele a ukládací znak, pod kterým byl dopis ve spisovně uložen, se v archivním fondu MNV Hoříkovice nacházejí pouze ve dvou případech, a to na inv. č. 22 (kontrola MNV provedená nadřízeným orgánem z roku 1959) a inv. č. 23 (zpráva o pověsti z roku 1960).

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Archivní fond MNV Hoříkovice z let 1945–1960 obsahuje celkem 14 úředních knih z let 1945–1959, 4 podací protokoly z let 1947–1960 a karton archiválií z let 1946–1960.

Archivní fond MNV Hoříkovice byl v roce 1982 zpracován JUDr. Václavem Skalou a Jindrou Bočanovou formou prozatímního inventárního seznamu (archivní pomůcka č. 359). Při provádění generální inventarizace v roce 2013 byla tato pomůcka dne 11. února 2013 zrušena (vnitřní změna č. 1).

Protože, jak již bylo poznamenáno v II. kapitole, pracovníci MNV se při výkonu spisové služby spisovým řádem řídili velmi nedůsledně – vedli pouze podací protokoly a přidělovali čísla jednacích podle těchto protokolů, bylo pro pořádání spisů využito umělé schéma pro pořádání spisů archivních fondů místních národních výborů obsažené v Metodickém pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni, č. j. SOAP/006-3120/2007.

Z výše uvedeného metodického pokynu vychází i členění archivního fondu MNV Hoříkovice na oddíl 1. Orgány národního výboru a oddíl 2. Úřad národního výboru. Oddíl 1. Orgány národního výboru obsahuje zápisy ze schůzí MSK a MNV, zápisy ze schůzí pléna a veřejných schůzí a zápisy ze schůzí rady. Oddíl 2. Úřad národního výboru je rozdělen na pododdíl úřední knihy, zastoupený účetními knihami, a na pododdíl registrurní pomůcky, zastoupený čtyřmi podacími protokoly a spisy.

Inventární jednotky jsou tvořeny následujícím způsobem: každá úřední kniha a každý podací protokol jsou samostatnými inventárními jednotkami. U spisů jsou inventární jednotky tvořeny každou věcnou skupinou.

Po formální stránce je archivní pomůcka vyhotovena na základě Metodického pokynu ředitele Státního oblastního archivu v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek (č. j. SOAP/006-0767/2010), jeho dodatku (č. j. SOAP/006-1300/2014) a informace k tomuto dodatku (č. j. SOAP/006-0813/2015), Metodického pokynu č. 1/2013 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra (č. j. MV-46913/AS-1/AS-2013) a podle metodického pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni (č. j. SOAP/006-3120/2007).

Jazykem celého archivního fondu je čeština.

Vzhledem k absenci dalších archiválií dochovaných z činnosti původce, je archivní fond z hlediska úplnosti materiálu považován za mezerovitý. Před vlastní inventarizací archivního fondu došlo k jeho fyzickému vyčištění a zabalení knih do balicího papíru.

Archivní fond je poškozen v následujících případech: inv. č. 1, 3, 9, 15, 18 mají listy poškozené prachem a vodou, inv. č. 6 a 17 nemají svrchní desky, inv. č. 16 má uvolněnou vazbu. Archiválie uložené v kartonu jsou poškozeny rží a prachem (inv. č. 19, 22).

Před zpracováním byla celková metráž archivního fondu 0,25 bm.

Při inventarizaci archivního fondu MNV Hoříkovice došlo ke změně evidenčních jednotek. Z původně 13 úředních knih je nyní vykazováno 14 úředních knih, přičemž 1 úřední kniha byla vyjmuta z kartonu, a jeden karton, který vznikl sloučením dvou ne zcela zaplněných kartonů. Po inventarizaci archivního fondu MNV Hoříkovice nedošlo v celkové metráži k žádné změně, ta zůstala totožná s původní. Z celkového počtu bm připadá 0,13 bm na úřední knihy, 0,07 bm na podací protokol a 0,05 bm na karton.

Vyřazení archiválií z evidencí NAD z důvodu přehodnocení významu nebylo v archivním fondu provedeno.

Archivní fond je uložen ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní materiál uložený v archivním fondu Místní národní výbor Hoříkovice lze využít při studiu veřejné správy, politických, společenských, hospodářských a ekonomických poměrů v obci (inv. č. 1–8, 24).

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

V letech 2016–2017 ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích archivní fond Místní národní výbor Hoříkovice uspořádala a archivní pomůcku vyhotovila Jana Mašková.

V Blovicích dne 11. 1. 2017

.....
Jana Mašková

Seznam použitých pramenů a literatury

1. Prameny

a) archivní

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích

Okresní národní výbor Stod, inv. č. 12, karton č. 24, Zápisy ze schůzí MNV 1952

Okresní národní výbor Stod, inv. č. 18, karton č. 38, Řízení podřízených NV a jejich rad, seznamy členů MNV (MSK) 1952–1957

Okresní národní výbor Stod, nezpracovaný materiál č. př. 1059, Zápisy ze schůzí pléna a rady 1952–1953, karton 52

b) tištěné

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, I. díl, sv. 1.
Praha: Federální statistický úřad, 1978.

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, II. díl, sv. 1.
Praha: Federální statistický úřad, 1978.

Seznam matričních obvodů v českých krajích, Praha : Ministerstvo vnitra, 1950

2. Literatura

ČECHOVÁ, Gabriela. Vývoj organizace a působnosti národních výborů v českých zemích v letech 1945–1960, *Archivní časopis*, 1962, roč. 12, s. 129-147.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost*. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

ŠTROBLÍK, Vladimír. Vývoj místních a městských národních výborů na území České republiky (1945–1990), *Archivní časopis*, 2001, roč. 51, s. 73-90.

Příloha

Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
bm	běžný metr
č.	číslo
ČSSD	Československá strana sociálně demokratická
ČSL	Československá strana lidová
ev. jedn. č.	evidenční jednotka číslo
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
inv. č.	inventurní číslo
kar	karton
KSČ	Komunistická strana Československa
MNV	místní národní výbor
MSK	místní správní komise
ppr	podací protokol
Sb.	sbírka
SOkA	státní okresní archiv
ukn	úřední kniha

INVENTÁRNÍ SEZNAM

1. Orgány národního výboru

1	Zápisy ze schůzí MSK, MNV Zápisy ze schůzí MSK 3. 9. 1945–30. 11. 1946 Zápisy ze schůzí MNV 22. 12. 1946–8. 7. 1950	1945–1950	ukn 1
2	Zápisy ze schůzí pléna a veřejných schůzí	1957–1959	ukn 2
3	Zápisy ze schůzí rady	1957–1959	ukn 3

2. Úřad národního výboru

I. Úřední knihy

Účetní knihy

4	Hlavní kniha	1946–1947	ukn 4
5	Hlavní kniha	1949	ukn 5
6	Hlavní kniha	1952	ukn 6
7	Kniha příjmů	1956	ukn 7
8	Kniha výdajů	1956	ukn 8
9	Pokladní kniha	1946–1953	ukn 9
10	Pokladní kniha	1954	ukn 10
11	Pokladní kniha	1955	ukn 11
12	Pokladní kniha	1956	ukn 12
13	Pokladní kniha	1957	ukn 13
14	Pokladní deník	1956	ukn 14

II. Spisový materiál

a) Registrurní pomůcky

15	Podací protokol	1947–1949	ppr 1
16	Podací protokol	1950–1951	ppr 2
17	Podací protokol	1954–1956	ppr 3

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
18	Podací protokol	1957–1960	ppr 4
b) Spisy			
Organizace činnosti národního výboru			
19	Socialistické závazky (meliorace)	1959	kar 1
20	Plány práce MNV, pléna a rady	1958–1959	kar 1
Funkcionáři, pracovníci aparátu národního výboru			
21	Nahlášení nového předsedy a tajemníka MNV	1959	kar 1
Kontrolní činnost			
22	Kontrola MNV provedená nadřízeným orgánem	1959	kar 1
Bezpečnost, ochrana veřejného pořádku			
23	Zpráva o pověsti	1960	kar 1
Finanční hospodaření			
24	Rozpočty	1947–1948	kar 1
25	Výkaz výsledků hospodaření MNV	1952	kar 1
26	Vyúčtování pokladní hotovosti při finanční reformě	1953	kar 1
27	Vyúčtování drobného vydání obce	1954–1957	kar 1
Výstavba			
28	Zemědělské stavby	1956	kar 1
29	Občanské stavby	1946–1960	kar 1
Zemědělská výroba			
30	Sběrné listy - soupisy hospodářského zvířectva	1954–1955	kar 1
31	Sčítací listy (prasat, skotu a hospodářského zvířectva)	1954	kar 1
32	Obecní přehledy (soupisy prasat a skotu, hospodářského zvířectva)	1954–1955	kar 1

Název archivní pomůcky:	Místní národní výbor Hoříkovice
Značka archivního fondu:	MNV Hoříkovice
Časové rozmezí:	1945–1960
Počet evidenčních jednotek:	19 (14 úředních knih, 4 podací protokoly, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	32
Rozsah v bm:	0,25
Stav ke dni:	11. 1. 2017
Zpracovatelka archivního fondu:	Jana Mašková
Zpracovatelka archivní pomůcky:	Jana Mašková
Počet stran:	14
Počet exemplářů:	5
Schválila:	Mgr. Petra Martínková dne 11. 1. 2017 – č. j. SOAP/050-0021/2017